

Gîndul de bine și gîndul lui Cristos. Despre slujire, **Ioan 13:1-3**

Tuturor studenților mei
care vor profesa
în domeniul Asistenței sociale

Ioan 13:1 Înainte de praznicul Paștelor,
Isus, ca Cel care știa
că I-a sosit ceasul să plece din lumea aceasta la Tatăl
și fiindcă îi iubea pe ai Săi, care erau în lume,
i-a iubit pînă la capăt.
În timpul cinei,
după ce diavolul pusese în inima lui Iuda Iscarioteanul,
fiul lui Simon, gîndul să-L vîndă,
S-a sculat de la masă,
S-a dezbrăcat de hainele Lui,
a luat un ștergar, și S-a încins cu el.
Apoi a turnat apă într-un lighean
și a început să spele picioarele ucenicilor,
și să le șteargă cu ștergarul cu care era încins.

Alte evanghelii și evanghelia creștină

Textul de față se vrea a fi un semnal de alarmă o dată cu apariția unei noi forme de deformare a Evangheliei lui Cristos, și anume transformarea Evangheliei mîntuirii, restaurării persoanei, a transformării radicale, a nașterii din nou, a înnoirii în caracter și a sfințirii, într-o evanghelie socială a reparațiilor minore, într-o evanghelie care se înrădăcinează tot mai mult în cetatea terestră și prea puțin în *escathon*, în lumea viitoare a veacului care va să vie și pe care îl așteptăm cu toții.

Există astăzi o evanghelie ecologică, a restaurării mediului, a restaurării celor ce sunt trecătoare și care vor arde

cu troznet, care le neglijează pe cele importante și perene. Asistăm la ajutorarea copiilor străzii, a bătrânilor din aziluri, a pușcăriașilor, a nebunilor din ospicii fără predicarea evangheliei ferme a pocăinței. Preferăm să le împărțim pături și biscuiți, lucruri perfect inofensive, de teamă să nu-i “manipulăm” cumva. Îi lăsăm cu lucruri, cu mici proprietăți, dar fără Cuvântul salvator. Am ajuns, trist lucru, să avem rețineri în a pleca în misiuni de evanghelizare dacă nu avem și lucruri de împărțit. Voi rămîne un entuziast al ajutorării orfanilor și văduvelor, ca unul crescut ca orfan în casă de văduvă, dar nu a unei ajutorări pe post de surogat al evangheliei harului și pocăinței.

Cristosul Evangheliei noastre însă, nu ne va chema să-i citim rapoarte și statistici despre împărțirea ajutoarelor. El va privi înăuntrul nostru, ne va judeca motivațiile, va pătrunde cu Duhul său adîncimile răunchilor și va desluși dacă am mers să vestim Evanghelia jertfei de sine și a sacrificiilor sau o evanghelie a autogratificării și a bifării unor acțiuni îndeplinite. În numele unui ecumenism prost înțeles participăm la acțiuni umanitare ale unor biserici cu tot felul de credincioși din toate colțurile dedicării religioase, uneori chiar în afara sferei creștinismului nominal.

Cristos ne chemă la slujire, dar nu oricum. Ne cheamă pe nume, pe noi, cei pe care îi cunoaște. Se bucură de binele pe care îl fac robii Lui, nu ai altuia. Aceasta presupune cîștigarea identității înaintea meritului prin fapte.

Poți să începi slujirea cu ligheanul și ștergarul...

Poți, fără îndoială, să ai rezultate notabile. Ștergarul îți va fi ud; picioarele vor fi curate; bătrînii din azil vor fi fericiți; copiii orfani te vor îmbrățișa și vor striga după tine emoționant “mami...!”, „tati...!”; îți vor curge lacrimi de bucurie și cele

mai sensibile corzi ale sufletului îți vor fi atinse. Poți să lupti împotriva minelor antipersoană[NM1]. Poți primi premiul Nobel pentru pace și să vezi în urma ta răsărind instituții de binefacere. Poți să vizitezi pușcăriașii din închisoare, să le faci scenete, să le cânti cântări. Poți să faci asistență socială cu însetații din deșerturi și să dai mese pentru înfometații din Africa. Și totuși, la Marea Judecată să auzi: “Plecați de la Mine căci nu vă cunosc!” Oare nu acesta este spiritul Evangheliei, în care Cristos, în mod surprinzător, îi respinge pe campionii facerilor de bine?

Poți începe cu ligheanul. Nu e un lucru rău. Poți începe cu diverse slujiri. Este împlinitor, iar rezultatele îți dau satisfacție. Și Doamna Clinton face vizite la orfeline și dă bani pentru văduve. Și Bill Gates dă bani pentru cercetări în domeniul cancerului. Totuși, avem o bănuială că există o mare diferență între banii lor și cei doi bănuți ai tăi care pot avea o altă greutate în ochii Domnului. Credem că este o diferență între activismul hindușilor și misiunea creștină, între moralitatea budiștilor, cinstea unui japonez păgîn și bunătatea unuia care este Fiu de Dumnezeu. Poți începe cu ligheanul și ștergarul, dar contează CINE spală pe cine. Scopul slujirii cu ligheanul și ștergarul nu a fost curățirea picioarelor, ci definirea unui nou tip de relație. Motivația lui Cristos în slujire a fost găsirea răspunsurilor la întrebările determinate de relația EU-VOI.

Nu contează slujirea mea? Slujirea creștină înseamnă mai mult decât asistență socială

Ce tragic! Câte energii consumate în zadar! Câte fonduri risipite aiurea! Câte zile de slujire fără rost! Câtă binefacere care nu contează! Câtă bunătate dusă pe apa sîmbetei, fără nici o greutate la Marea Judecată!

Se poate întâmpla așa ceva în Împărăția lui Dumnezeu? Da, se poate. Avem un Dumnezeu radical și foarte pretențios când vrem să ne identificăm ca și slujitorii în Împărăția Sa. Avem un Dumnezeu care ne controlează bine dosarul și care nu primește orice fel de slujire, motivată de orice fel de gând. Nimeni nu contestă că slujba ta este eficientă acum, dar slujirea creștină înseamnă mai mult decât o gură saturată și chiar mai mult decât o viață salvată de la moartea prin însetare.

Care este diferența dintre slujirea unui creștin și primirea de oaspeți a unui musulman? Care este diferența dintre paharul de apă pe care îl dă un creștin în numele Domnului și paharul de apă pe care un hindus îl dă unui însetat în deșert?

Ce crede însetatul? Ce crede oaspetele? Cine cercetează oare gândurile lor? Ei sunt împliniți. Din afară nu se vede decât ștergarul și ligheanul, faptul că slujirea este eficientă, iar picioarele sunt curate. Pentru cel slujit, pentru cei care privesc doar la ceea ce izbește ochiul, pentru camera video, pentru reporterii și televiziune, pentru reportajele împănate cu fotografii, nu contează decât ceea ce este realizat, ceea ce se vede, ce se poate număra și include în statistici.

Ceea ce iese la cântar, ceea ce se vede sunt rapoartele televiziunilor, și astfel, slujirea este măsurată în termenii manageriali ca *eficiență*, *profitabilitate* etc. Ceea ce se vede este foarte mult activism în nici într-un nume, fără nici un stăpîn. Dar e un activism, care lovește în plin sau, mai bine zis, exact în gol, în golul acela care trebuie umplut – acum, astăzi, urgent!

Ce tensiune teribilă între ispita de a evalua binele și a uita de binefăcător, între a privi la fapta de bine și nu la consecințele ei veșnice, din perspectiva veșniciei făptuitorului!

Pînă la urmă, frumusețea textului din Luca 7: 22²⁶ stă în faptul că, la prima vedere, tuturor li se dă ceea ce își doresc, dar textul este construit în așa fel încît, momentul de culme este de fapt un anticlimax, căci săracilor nu li se dau ajutoare, așa cum ar părea firesc, ci li se vestește Evanghelia. Scopul venirii lui Cristos în lume nu a fost să pună bazele unui mega-dispensar în care orbii, șchiopii, leproșii și surzii să fie vindecați, iar morții să învie, ci tuturor lipsiților de orice fel să li se vestească Evanghelia.

Binele lui Cristos nu este un bine senzațional, vizibil, cuantificabil, ci unul greu de observat, care are de-a face cu restaurarea relației între primitorul de bine și Binefăcător, nu cu restaurarea trupului muritor.

Slujirea și slujitorul

Scripturile creștine ne învață că există o relație complexă și care trebuie învățată între bine și binefăcător, între slujire și slujitor. Prin modelul său, Domnul, ne arată că este important *cine* și *cum* mînuiește ligheanul.

Ce frumos sună textul din Ioan 13, mai ales dacă este citit ținînd seama de sintaxa pe care Ioan a creat-o! Tensiunea este mult mai vizibilă. Plutește în aer penibilul situației, tăcerea apăsătoare, jena ucenicilor, demnitatea celui care face gestul neașteptat, nelămurirea tuturor față de șocantul actului pe care Domnul îl face. Tulburarea este născută nu de gestul în sine, ci de CINE face gestul. Actul era obișnuit, tradițional, personajele și motivațiile lor sunt subliniate de apostol.

²⁶ Și, drept răspuns, le-a zis: „Duceți-vă de spuneți lui Ioan ce ați văzut și auzit: orbii văd, șchiopii umblă, leproșii sunt curățiți, surzii aud, morții înviază, și săracilor li se propovăduiește Evanghelia.

Cum ar suna textul dacă am citi doar propoziția principală, fără notațiile de regie pe care le face Ioan?

Înainte de praznicul Paștelor, Isus,
S-a sculat de la masă, S-a dezbrăcat de hainele Lui,
a luat un ștergar, și S-a încins cu el.
Apoi a turnat apă într-un lighean
și a început să spele picioarele ucenicilor,
și să le șteargă cu ștergarul cu care era încins.

Simplu. Clar. Fapte. Acte. Totul este eficient; cu rezultate. Și ce dacă gestul este șocant? Da... este un model extraordinar de slujire, este Învățătorul care spală picioarele ucenicilor care nu s-au dumirit că este vremea să învețe și ei slujirea.

Păi un gest ca acesta l-ar fi putut face și Buda. Ba chiar mulți călugări hinduși au făcut gesturi mai nobile decât acesta. Ce este așa de extraordinar în această faptă? Ce este extraordinar în a te umili puțin?

Ar fi bine să urmărim ceea ce a fost scos din text. Abia acum textul capătă dramatismul și frumusețea-i specifică. Abia acum devine unic. Abia acum înțelegem de ce numai Cristos putea să facă aceasta, iar actul lui este unic pentru că **IMPORTANT ESTE CINE FACE CEEA CE FACE.**

Isus,
ca Cel care știa că I-a sosit ceasul să plece din lumea
aceasta la Tatăl
și fiindcă îi iubea pe ai Săi, care erau în lume, i-a iubit
pînă la capăt.
Isus,
fiindcă știa că Tatăl Îi dăduse toate lucrurile în mâini,
că de la Dumnezeu a venit și la Dumnezeu Se duce,
S-a sculat de la masă....

Noi vedem doar că s-a sculat de la masă, dar ceea ce notează Ioan este partea nevăzută a slujirii: conflictul în lăuntru slujitorului, drama sufletească a celui care știa ceasul, cunoștea vremea slujirii și înțelegea mai bine ca cei slujiți semnificația slujirii lui. Știa DE CE slujește, pentru că îi IUBEA pe ai săi. Slujea din Dragoste, nu pentru a asculta aplauzele, nu pentru a apărea pe primele pagini ale ziarelor sau în reportajele de televiziune, nu pentru a fi ales (sau aleasă) senator, ci pentru că știa *Cine este*, că *are toate lucrurile în mâni*, știa *de unde vine și unde se duce*, pentru că *știa ceasul*, pentru că *iubea*. Iubirea în cunoștință duce la adevărata slujire. Cine este, ce are, de unde vine, unde se duce, care este vremea potrivită și relația definitorie? Întrebări fundamentale la care Cristos *are și este* răspunsul.

Nu spune apostolul Pavel că martirajul nu contează în absența dragostei? că poți să faci toată viața asistență socială și să te dăruiești chiar într-un gest de jertfă supremă rămânând totuși un chimval zăngănitor și disonant? Cristos nu ne chemă la binefacere din reflex. Nici în acest domeniu formarea automatismelor nu este de dorit. Suntem chemați la a face bine din IUBIRE, ca unii care ne știm CEASUL, adică știm că vremurile sunt rele și că trebuie să răscumpărăm; ca unii care știm *cine suntem* și unde *unde ne ducem*; ca unii care cunoaștem dragostea adecvată, timpul prielnic și identitatea nimerită.

Slujirea unică a lui Cristos Unicul

De ce este minunat ceea ce se relatează în pasajul din Ioan? Nu pentru că un maestru spală picioarele unor ucenici destul de înceți la slujire, ci pentru că Cel care are toate lucrurile în mâini, Stăpînul, Dōmnul, Cel prin care toate

lucrurile s-au făcut, Cel dinainte de veacuri, Acela, Fiul, Mielul cel îmbrăcat cu slavă și cinste a luat El Însuși ligheanul.

Ce este și mai minunat aici? Faptul că nu se apleacă să slujească în mod natural – nu îi vine ușor –, nici din reflex – nu îi este la îndemână –, și nici din resemnare – nu are ce face –.. Nu o face ca să acopere nevoia, ci ia ligheanul pentru că **știe Cine este**. Știe, de asemenea, de unde vine și încotro se îndreaptă. Își cunoaște destinul veșnic. Nu are complexe și probleme de identitate. Nu face actul slujirii pentru că nu este altcineva care să-l facă. Nu îl face pentru ca a apărut nevoia și pentru că ceilalți *nu se simt* să îl facă, ci Slujește tocmai pentru că știe cine este și de ce o face. Ce minunat exemplu de slujire!

Să slujești nu doar ca să se ducă mirosul de transpirație, nu doar ca să bifezi în agendă activitatea sau ca să dai rapoarte misionare; să slujești nu pentru ziare și televiziuni, nu pentru lăudăroșenia vieții, ci pentru că știi *Cine ești, de unde vii și unde te duci*; pentru că știi că poți să sari peste umiliința slujirii tocmai din această pricină, dar pe care o alegi numaidecât în cea mai înaltă formă de libertate. Aceasta este slujirea cristică!

Nu există slujire creștină dacă nu este făcută de creștini, nici martiraj în afara celui provocat de mărturisirea creștină.

Care este diferența dintre un pahar de apă dat în deșert de un beduin păgîn și cel dat în Numele lui Cristos? Și unul și altul potolească setea însetatului, dar Domnul nostru nu a venit să potolească setea tuturor însetaților; nu le-a redat vederea tuturor orbilor; nu a venit doar ca să facă congrese de pace și să le șteargă orfanilor lacrimile; nu a venit doar ca să își treacă în palmares o mulțime de faceri de bine. Pe Domnul nostru îl interesează **inima** cu care arunci cei doi bănuți în cutia cu bani mai mult decât suma propriu-zisă. Nu zeciuiala din izmă și

mărar, din pliculețe de ceai de mentă sau din lîna de la fiecare oaie îl interesează pe El, ci înspre cine este îndreptată **dragostea** care te îndeamnă la a da zeciuală. În Împărăție, slujirile sunt ale celor care dau apa însetatului ÎN NUMELE DOMNULUI, adică întocmai cum ar fi făcut-o El. Nu există slujire creștină decît cea făcută de creștini dedicați. Nici o altă lucrare nu va fi recunoscută de către Împăratul nostru în afară de lucrările făcute de robii Lui. Slujirea creștină este întemeiată pe o relație, o relație care redefinește activitățile, faptele misionare, și chiar martirajul.

Aceasta este diferența dintre Socrate sacrificatul și apostolii Petru sau Pavel martirii. Socrate a murit în numele lui. Pavel și Petru au murit în Numele Lui. Oricît ne-ar impresiona sacrificiul victimelor din perioada comunistă, ele nu au nimic de-a face cu martirajul în numele lui Cristos. Observați că am evitat cuvîntul martiraj și l-am folosit doar în contextul sacrificiului creștin, pentru că doar atunci cînd vorbim de un “mărturisitor”, unul care moare pentru că mărturisește Evanghelia și predică Numele lui Cristos în fața căruia se pleacă orice genunchi, avem de-a face cu un sacrificiu creștin autentic.

Gînduri de bine și gîndul care era în Cristos

Ce poți face tu? Ori de cîte ori slujești, ori de cîte ori mergi la azilul de bătrîni și îl întorci pe cealaltă parte pe bătrînul care nu se mai poate mișca și care miroase greu, ori de cîte ori trebuie să te apleci ca să speli ceea ce este infect, puturos, fă lucrurile acestea ca un Fiu de Împărat, ca un aristocrat, ca unul care știi că aparții unei Împărății de preoți. Pătează-te ca unul care știi că ești de nepătat. Ori de cîte ori mergi la orfanii din Moldova, du-te nu pentru împlinire personală, ci pentru că știi care este ceasul slujirii, știind cine

ești și unde te duci, știind că iubești cu o dragoste mai presus de cea părintească care le lipsește orfanilor. Nu face nimic din datorie, din obișnuință, pentru simplul fapt că s-a ivit ocazia și pentru că biserica ta e oricum implicată, pentru că merg alții dintre prietenii tăi, pentru că va fi atmosferă frumoasă, pentru că ai senzația că poți ispăși în felul acesta niscai păcate. Dacă mori, mori pentru mărturisirea clară a Evangheliei, nu pentru idealuri trecătoare și mărturisiri îndoielnice.

Tu și cu mine avem alte motivații decât doamna Clinton și prințesa Diana. Eu și tu suntem fiii Lui. De aceea ne plecăm spre slujire, nu pentru că nu avem ce face, nu pentru că este nevoie – nevoi vor fi tot timpul, iar pe săraci îi vom avea întotdeauna cu noi –, nu pentru că nu există un altul care s-o facă, ci pentru că este ceasul potrivit pentru lucrare, pentru că știm cine suntem, știm de cine suntem făcuți și încotro mergem. „Să aveți în voi același gând care era și în Cristos Isus...”

Activitatea de binefacere, de asistență socială și de misiune creștină au, în aparență, aceleași caracteristici și cam aceeași eficiență ca oricare alte lucrări și inițiative de binefacere. Dacă punem lucrurile în Oglindă, pentru a le vedea așa cum sunt, ajungem să înțelegem că nu rezultatele înregistrate de statistici contează, ci identitatea celui care face ceea ce face. Religia creștină este cu totul diferită de celelalte religii pentru că interiorizează viața spirituală, atacă nivelul motivațiilor și nu dă socoteală întotdeauna de cele ce se văd – de fapte și merite –, ci de spiritul în care sunt făcute faptele mici. Proiectate și reflectate în Cristos, acestea sunt fapte mari, iar cele mari se vor vedea mici. Textul din Ioan capitolul 13 ne învață să ne uităm acolo unde nimeni nu se uită, spre acele lucruri pe care nimeni nu le vede. Pentru noi, cel puțin, vom crea o altă cheie hermeneutică de interpretare a gestului de slujire. Spunem doar „pentru noi” din pricina faptului că

nimeni altcineva nu știe ce este în inima omului în afară de Domnul inimii. Binele trebuie făcut cu gândul care era în Cristos, și nimeni nu va ști dacă acel gând este acolo decât Cristos însuși. Chiar și unii dintre noi vom avea surprize la Marea Judecată, atunci când vom afla ce a fost în mintea noastră pe când înfăptuiam binele doar cu „gândul de bine”.